

Soest, 29 september 2010

Postbus 318
3760 AH Soest
Vredeshofstraat 15
Telefoon 035 601 50 80
Telefax 035 602 43 45
E-mail info@vandergo.nl
Website www.vandergo.nl

Aan Dr. J. Ratzinger
Paus
Heilige Stoel
Vaticaanstad

Mr. J.J. van der Goen
Mr. G.A.E.M. van Zinnicq Bergmann
Mw. mr. M.M. Strengers*
Mr. M.B. Bruinsma
Mw. mr. M van der Salm
Mw. mr. G.C. Schumacher
Mw. mr. M.G.F. de Graaff-Bosch
advocaten
Mw. mr. S. Roest
jurist
Mr. B. van der Goen
Prof. mr. P.A. Stein
adviseurs
Prof. Th.J. Mulder
ICT-adviseur
Prof. Dr. B. Smallhout
letselschade-adviseur

Uw ref. :
Onze ref. : G/M/ 20100146
Inzake : RK: Claims/RK Kerk

**familierechtspecialist*
scheidingsbemiddelaar/mediator
(vEAS, NMI)

Geachte dr. Ratzinger,

Namens de stichting Mea Culpa United en de door deze vertegenwoordigde Nederlandse slachtoffers van misbruik in de Rooms-katholieke Kerk alsmede namens de Werkgroep Mensenrechten in de Kerk (Droits de l'Homme dans l'Eglise) en de door deze vertegenwoordigde Belgische slachtoffers wend ik mij tot u in verband met het volgende.

Bij ons advocatenkantoor zijn zaken in behandeling ten behoeve van personen die op jeugdige leeftijd seksueel zijn misbruikt door geestelijken behorende tot uw kerk. Door ons werden (en worden) daders (voor zover nog in leven) alsmede de instellingen waartoe deze behoorden civielrechtelijk aangesproken en vorderingen uit hoofde van schadeloosstelling ingediend. Ik richt mij thans te dezer zake tot u om de navolgende redenen.

Hoewel het uiteraard onmogelijk zal blijken te zijn exact vast te stellen op welke schaal het misbruik binnen uw kerk heeft plaatsgevonden, kan met hoge mate van waarschijnlijkheid worden aangenomen dat dit wijdverbreid was. Seksueel misbruik van minderjarigen door geestelijken heeft o.m. aanzienlijke publicitaire aandacht gekregen in USA, Canada, Ierland, Groot Brittannië, Mexico, België, Frankrijk, Duitsland en ons land, terwijl gevallen van misbruik gerapporteerd zijn vrijwel overal ter wereld.

Brussel
Cathérine Sacré
avocats
Dr. Schweitzerplein 18
1080 Brussel
Telefoon 02 511 66 41
Telefax 02 469 09 95

Member of Interjurist represented in over 100 countries.

Zie voor een overzicht Wikipedia: Roman Catholic sex abuse cases by country.

Zo werden in de Verenigde Staten door meer dan tienduizend personen aanklachten ingediend wegens misbruik tussen 1950 en 2002. In juli 2007 betaalde het aartsbisdom Los Angeles 670 miljoen dollar als schadevergoeding. In totaal heeft de Rooms-katholieke Kerk in de VS al twee miljard dollar aan schadevergoeding uitbetaald.

De Ierse overheid stelde een onafhankelijke onderzoekscommissie in onder leiding van rechter Yvonne Murphy. In de bewoordingen van dit rapport gold dat het aartsbisdom Dublin als haar voornaamste zorg zag het bewaren van de geheimhouding, het vermijden van schandalen, de bescherming van de reputatie van de Kerk en het behoud van haar bezittingen. Alle andere overwegingen, zoals het welzijn van kinderen en gerechtigdheid voor de slachtoffers was hieraan ondergeschikt. Het aartsbisdom deed zijn best om elke toepassing van de wetten van de staat Ierland te dwarsbomen. Alleen al de kerk bleek te beschikken over 60.000 geheime dossiers van misbruikzaken. Het misbruik bleek, aldus het rapport, bij uw kerk ingebed in een cultuur van onderdrukking en miskennis van het kind. Volgens het rapport stond het verblijf in een tehuis als van de Zusters van Liefde of Broeders van de Onbevleete Ontvangenis gelijk met slavernij.

In België rapporteerde een commissie onder leiding van kinderpsychiater Peter Adriaenssens dat vrijwel elke school en elke instelling en zeker de scholen met een internaat binnen uw kerk te maken hebben gehad met kindermisbruik. Vele kinderen werden al voor hun vierde jaar misbruikt.

Ook in ons land komen vrijwel dagelijks nieuwe gevallen aan het licht. Zo behandelen wij de misbruikzaak met betrekking tot het jongensinternaat Sint Maria ter Engelen te Bleijerheide (Kerkrade), waarbij zich reeds 46 slachtoffers/getuigen gemeld hebben en het misbruik (waaronder door een ziekenbroeder na verdoving van het slachtoffer), begaan is door zeker 14 betrokken broeders.

De vraag doet zich voor of al deze gevallen los van elkaar staan en de betrokken kerkelijke autoriteiten alles wat in hun vermogen lag gedaan hebben om het misbruik te voorkomen danwel dit heeft toegedekt of zelfs toegestaan.

In 1962 verscheen onder verantwoordelijkheid van Kardinaal Alfredo Ottaviani, prefect van de Heilige Officie, het orgaan van de Romeinse Curie, dat la-

ter de Congregatie voor de Geloofsleer is gaan heten, een Vaticaanse document. Dit door de toenmalige paus Johannes XXIII goedgekeurde schrijven onder de naam Crimen Sollicitationis was een uitermate geheim document over seksueel misbruik door priesters. Het gaf aan hoe een bisschop moest handelen als zich zo'n geval voordeed. Het bestaan van dit document was slechts in kleine kring bekend. Hierin kwam verandering met uw brief (u was toen nog kardinaal) dat u in mei 2001 als prefect van de Congregatie voor de Geloofsleer verzond. U droeg de bisschoppen hierin op om beschuldigingen van kindermisbruik intern te onderzoeken en de afhandeling in het diepste geheim te laten plaats vinden. Schade aan de kerk moest zoveel mogelijk beperkt blijven, waarbij als handleiding de geheimhouding in het document Crimen Sollicitationis gold. Mocht men als gelovige aangifte doen van seksueel misbruik of was men aanklager of getuige, dan moest men een gelofte van strikte geheimhouding afleggen. Op het schenden van de eed van geheimhouding stond de straf van te worden geëxcommuniceerd. De eed die moest worden afgelegd was die van de perpetuo silentio, de eeuwige stilte.

Deze "eeuwige stilte" heeft jarenlang gewerkt en ervoor gezorgd dat talloze priesters die zich aan kinderen vergrepen uit handen van de politie bleven en advocaten verhinderd claims in te dienen. Het ergste dat een priester in de praktijk kon overkomen was dat hij werd overgeplaatst, waarna het misbruik ongehinderd kon worden voortgezet. Geen wonder, want wie deze documenten leest slaat de schrik om het hart: aan het woord is een dolgedraaide bureaucratie met als enig doel het in stand houden van zichzelf.

Op 12 april 2010 publiceerde het Vaticaan wel een instructie dat er samengewerkt moet worden met de gerechtelijke instanties, maar een officiële pauselijke richtlijn met een meldingsplicht van seksueel misbruik is er nog steeds niet.

Tegen deze achtergrond wekt de zaak die onlangs in België aan het licht kwam, het jarenlange misbruik door bisschop Vangheluwe van zijn minderjarige neef, geen verbazing. De manier waarop kardinaal Danneels de kwestie in de doofpot wilden stoppen was in overeenstemming met de binnen de Kerk heersende opvattingen. Overeenkomstig de leer van de perpetuo silentio hield Danneels dan ook vol dat hij van niets wist, totdat geluidsbanden openbaar werden gemaakt waaruit het tegendeel bleek.

Als hoofd van de Congregatie van de Geloofsleer en vervolgens als paus heeft u gedurende vele jaren een systeem in stand gehouden waardoor de rechtsgang die voor burgers die niet tot de kerkelijke elite behoren geldt stel-

selmatig gedwarsboemd werd. In het Verdrag inzake de Rechten van het Kind wordt in art. 19 bepaald dat de ondertekenende staten alle maatregelen moeten treffen om het kind te beschermen tegen alle vormen van lichamelijk of geestelijk geweld, letsel of misbruik, lichamelijke of geestelijke verwaarlozing of nalatige behandeling, mishandeling of exploitatie, met inbegrip van seksueel misbruik. Uiteraard kent daarnaast de wetgeving van elk beschaafd land strafbaarstelling van seksueel misbruik van minderjarigen. Uit een veelheid van materiaal (zie de in de USA uitgebrachte rapporten, het eerder geciteerde rapport van Murphy in Ierland, het rapport van Adriaenssens in België, etc) blijkt dat misbruik op enorme schaal voorkwam en kinderen veelal als seksslaven dienst deden. In Nederland is een duidelijk geval de eerder genoemde zaak in Bleijerheide die door ons kantoor behandeld wordt alsmede vele andere vergelijkbare zaken. De Rooms-katholieke Kerk heeft deze misdrijven mogelijk gemaakt door bewust een andere kant op te kijken of in ieder geval niet in te grijpen en (om een hier te lande in zwang geraakte uitdrukking te gebruiken) op zijn minst gedoogsteun verleend aan het begaan van ernstige misdrijven.

Hoeveel commissies er ook nog mogen worden benoemd, hoeveel mooie of zalvende woorden er ook nog gesproken mogen worden, geen zinnig mens kan volhouden dat uw Kerk en u zelf onvoorwaardelijk en onmiskenbaar gekozen hebben voor de kinderen die aan uw zorg waren toevertrouwd, ongeacht de gevolgen voor uw organisatie, hetgeen van u verwacht had mogen worden, zeker in het licht van de morele pretenties van uw Kerk.

Voor onze televisie verklaarde uw kardinaal Simonis op 23 maart jl. dat vele bisschoppen in de jaren '50, '60 en '70 niet op de hoogte waren van het seksueel misbruik binnen de Katholieke Kerk: "Wir haben es nicht gewusst", stelde hij (opmerkelijk genoeg in het Duits). Hij verklaarde nooit overwogen te hebben de strafbare feiten waarvan hij als bisschop kennis nam aan het Openbaar Ministerie te melden: "het was een andere tijd. Ik was mij daar niet bewust van."

Gezien de bovenaangehaalde richtlijnen heeft uw Kerk er weinig toe bijgedragen dit bewustzijn te kweken, maar integendeel alles in het werk gesteld om de doofpotcultuur in stand te houden.

Dat zo'n cultuur kon ontstaan en zo lang kon voortduren kan niet los gezien worden van de structuur van uw Kerk zoals deze door u blijktens uw geschriften wordt voorgestaan. U hebt zich daaruit leren kennen als een voorstander van een ideologie die in eerste instantie kerkelijke belangen verdedigt. Hier-

mede komt u dichtbij de politicus die de argumenten in dienst van zijn doelen stelt (het doel heiligt de middelen). Uw wantrouwen tegen de kritische theologie is bekend en dankzij uw beleid (ook reeds als prefect van de Geloofscongregatie) is er in de Katholieke Kerk geen ruimte meer voor debat. Volgens uw concept dient de kerk onder het strikt autoritaire leiderschap van Rome geplaatst te worden. Volgens critici komt u op voor een consequent gesloten, voor een absoluut systeemimmanente Rooms-katholieke theologie en laat u zich door katholieke belangen leiden en denkt u uitsluitend naar deze belangen toe. Volgens de vooraanstaande theoloog prof. dr. Hermann Häring ontbreken de zelfkritische perspectieven en het besef dat het heil en het Rijk van God groter is dan de kerk zelf. Zo degenereert het Christelijke denken tot een ideologie. In de mede door u gecreëerde, als fundamentalistisch te kenschetsen biotoop gedijt een cultuur waarbij de kerk boven alles gaat en een cultuur van perpetuo silentio over misstanden als vanzelfsprekend wordt beschouwd.

Uit het voorgaande vloeit voort dat uw kerk mede hoofdelijk aansprakelijk is voor de wegens het misbruik aangerichte schade op grond van het bepaalde (wat de Nederlandse wetgeving betreft) in art. 162 jo. 166 en 102 van het Burgerlijk Wetboek, welke wetgeving ook op de Kerk van toepassing is (de vraag of u ook persoonlijk aansprakelijk bent laat ik om praktische redenen buiten beschouwing, daar ik wel aanneem dat uw persoonlijke vermogen niet toereikend is om een substantiële bijdrage tot de vergoeding van de schade te leveren).

Hierbij legt de omstandigheid dat Vaticaanstad claimt een soevereine staat te zijn geen gewicht in de schaal. Deze voldoet aan geen enkel volkenrechtelijk criterium voor soevereiniteit. Vaticaanstad werd gecreëerd door het fascistische Italië in 1929 toen Mussolini de enclave, waar toen zo'n 900 Katholieke bureaucraten huisden, de status van een staat toedichtte. Vaticaanstad is niet meer een soevereine staat voor u als paus dan de Noordpool dat is voor de kerstman. Ook als dit formeel wel zo gezien zou moeten worden, kan aan een geperverteerde pseudostaat, zonder enige publiekrechtelijke structuur van verantwoordelijkheid, in beschaafd rechtssysteem geen enkele waarde worden toegekend. (Overigens heeft Vaticaanstad ook het bovengenoemde Verdrag van de Rechten van het Kind mede-ondertekend.)

Ook een beroep op verjaring zal u geenszins vrijwaren tegen aansprakelijkheid. Er zijn klemmende argumenten voor de stelling dat de daders (en daarmee ook uw Kerk die voor het misbruik mede aansprakelijk is) zich niet op verjaring zullen kunnen beroepen. In dit verband heeft ons hoogste rechtscol-

lege, de Hoge Raad, op 28 april 2000 een interessante uitspraak gedaan die de zich evoluerende rechtsopvattingen weerspiegelt, waarbij de rechter slachtoffers meer en meer de helpende hand biedt. In deze uitspraak heeft de Hoge Raad overwogen dat bij de beantwoording van de vraag of verjaring kan worden ingeroepen alle omstandigheden moeten worden meegewogen, onder meer in hoeverre de gebeurtenis de dader kan worden aangerekend. De argumenten die tegen verjaring pleiten zijn onder meer:

- door de hoge maatschappelijke status die uw geestelijken bezaten, was het hun slachtoffers niet mogelijk daar iets tegen te beginnen. De kinderen die bijvoorbeeld uit de hel van het internaat Bleijerheide ontsnapten werden door hun ouders niet geloofd en teruggebracht. Daar werden ze opgewacht door de broeders en afgetuigd omdat ze iets gezegd hadden (de perpetuo silentio werd er al vroeg ingehamerd) waarna het misbruik gewoon weer verder ging. Jarenlang is de status van deze criminelen, want dat waren het, zo hoog geweest dat elke aanklacht tegen hen op die status stukliep. Het zou een absurde uitkomst zijn als diezelfde status die deze geestelijken van uw kerk in staat gesteld heeft om ongestraft hun gang te gaan hen zou redden, omdat de feiten inmiddels verjaard zouden zijn;
- een tweede argument is dat de katholieke Kerk alles in het werk heeft gesteld om de zaken in de doofpot te stoppen en te houden en het gezien de maatschappelijke context voor de slachtoffers als eenling niet mogelijk was in actie te komen;
- een derde argument is dat de ouders van de slachtoffers hun kinderen veelal in het volste vertrouwen in de goddelijke roeping van de broeders aan dezen hadden toevertrouwd. De slachtoffers wilden veelal naast al het leed dat is aangericht ook niet nog eens hun ouders opzadelen met een levenslang schuldbesef. Nu zijn velen van deze ouders overleden en komen de slachtoffers naar voren;
- een vierde argument is dat het in de psychiatrie een bekend gegeven is dat op latere leeftijd pas goed de schadelijke gevolgen van het misbruik naar boven komen. Ook hier kan aansluiting gezocht worden bij bestaande jurisprudentie en gesteld worden dat nu deze gevolgen blijken de verjaring pas begint te lopen.

Om tegen uw Kerk te procederen behoeven wij niet naar Rome af te reizen. Aangezien de onrechtmatige daden zich wat Nederland betreft binnen ons landsgrenzen hebben voorgedaan zal overeenkomstig het (Nederlandse) internationaal privaatrecht op grond van het beginsel *lex loci delicti* (u verstaat deze taal) de nationale rechter zich bevoegd verklaren. Ik voorzie een ware tsunami van rechtszaken wereldwijd indien de hierna te bespreken weg niet door u gevolgd wordt.

Wij hopen echter dat dit wel het geval zal zijn; ondanks alles zijn de slachtoffers er niet op uit uw instelling schade te berokkenen. Ik geef toe: het paradigma van de Kerk als banenmachine voor pedofielen, aangelokt niet zozeer door het geloof alswel door de seksuele vrijbrief die het priesterschap met zich bracht is op zichzelf een mogelijke benadering. In deze aanname is het niet meer dan logisch dat uw Kerk het misbruik met de mantel der liefde moest bedekken uit vrees voor algehele leegloop. Hoewel binnen dit paradigma wel wat puzzelstukken op hun plaats vallen, moeten we dit niet voor de enige zaligmakende waarheid verslijten, daar wij dan in dezelfde fout zouden vervallen die wij juist u verwijten: een eenzijdige, niet voor debat vatbare benadering van de maatschappelijke werkelijkheid. Echter zelfs in uw visie hierop is plaats ingeruimd voor de logos, de rede. Een sprankje hoop? Maar vervolgens wordt deze rede binnen uw denkpatroon geknecht door het functioneren hiervan volledig in dienst te stellen van die ene zaligmakende superkerk, uiteraard de katholieke. In deze fundamentalistische gedachtengang ontbreekt elke zelfreflectie. Toch doe ik een beroep op deze rede, waarvan hopelijk nog een laatste restant aanwezig is voor zover het licht niet gedoofd is door uw duistere, uitsluitend op het verleden gerichte dogmatiek. Mocht u dit, ook door u erkende, menselijk vermogen van de rede niet geheel zijn kwijtgeraakt dan zult u dit kunnen inzien: de Kerk heeft een historische fout begaan door niet onvoorwaardelijk voor de kinderen te kiezen. U zou een tweede historische fout met ongekende gevolgen maken (nog afgezien van de tsunami aan rechtszaken), indien u aansprakelijkheid weigert te erkennen en weigert de gevolgen onder ogen te zien.

Je kon er op wachten dat er commissies en andere praatclubs zouden worden opgericht om de oorzaken van het geïnstitutionaliseerde misbruik achteraf te verklaren. Ten onzent is dit de commissie Deetman. Deze heeft zo'n anderhalf jaar de tijd om antwoord op vragen te geven, zoals welke relatie er bestaat tussen het misbruik en het celibaat. Een vraag die onmogelijk beantwoord kan worden om de eenvoudige reden dat we nu eenmaal niet over een voor elk onderzoek van dien aard onontbeerlijke controlegroep beschikken, bestaande uit broeders of nonnen van een internaat die wél getrouwd waren.

(Goed dat een wetenschapsfilosoof deel uitmaakt van deze commissie: na anderhalf jaar delibereren zal deze wel op de onmogelijkheid van de beantwoording van deze vraag wijzen.) Ik heb een paar vragen voor de commissie Deetman die wel hout snijden. Omdat ik veronderstel dat in vele landen dergelijke commissies aan het werk zijn of binnenkort door de zorg van uw Kerk benoemd zullen worden vermeld ik deze hier:

1. Bent u het met de slachtoffers van misbruik binnen de Rooms-katholieke Kerk eens dat deze Kerk mede verantwoordelijk is en dientengevolge mede hoofdelijk aansprakelijk is voor de schade die de slachtoffers hebben geleden?
2. Bent u het eens met dezen dat de Rooms-katholieke Kerk deze schade voor haar rekening dient te nemen?
3. Bent u het eens dat de slachtoffers niet van het kastje naar de muur gestuurd moeten worden bij het claimen van schadeloosstelling, maar de Rooms-katholieke Kerk te dezer zake het voortouw dient te nemen (en dan maar binnen de door haar zelf gecreëerde ingewikkelde structuur van kerkgenootschappen, ordes en kloosters voor een interne verdeling moet zorgen)?
4. Bent u met mij van oordeel dat de Kerk zich ter deze zake niet op verjaring kan beroepen?
5. Zo nee, acht u het dan gerechtvaardigd dat, overeenkomstig de (hoge) morele maatstaven die de Kerk zegt aan te leggen, de Kerk zich wel op verjaring mocht beroepen?
6. Wilt u zich uitlaten over de vraag of alle dossiers die bij episcopaten, ordes, congregaties etc. van de Kerk berusten onverwijld aan de hiervoor bestaande justitiële autoriteiten dienen te worden overgedragen?
7. Wilt u een tijdslimiet vaststellen waarbinnen dit gebeurd moet zijn?
8. Hoe is de balanspositie van de multinational Rooms-katholieke Kerk en welke reserveringen zijn gemaakt om de in te dienen schadeclaims te voldoen?

9. Wordt er op toegezien dat de Rooms-katholieke Kerk/het Vaticaan niet door middel van de Banco Vaticano of op andere wijze gelden wegmaakt of veilig stelt en hoe is het toezicht daarop geregeld?
10. Vindt u niet dat tijd en geld beter besteed kunnen worden aan concrete acties ter verkrijging van compensatie in plaats van het instellen van commissies als de Uwe?

Er is al veel tijd verloren gegaan. Wat heeft u voor de slachtoffers gedaan sinds uw benoeming en het sacrale Habemus papam (we hebben een paus) weerklonk? Met Pasen sprak u *urbi et orbi* in 65 talen, maar over het misbruik zweeg u in alle talen. De heer Sodano, deken van het college van Kardinalen raadde onder uw verantwoordelijkheid de gelovigen aan niet te luisteren naar het kleinzielige geroddel over misbruik. Pater Cantalamessa, Prediker van het Pauselijk Huis, vergeleek de kritiek op u met de meest schandelijke aspecten van het antisemitisme. Ik heb niet mogen vernemen dat deze geestelijken uit hun functie ontheven of geëxcommuniceerd zijn.

Misschien is dit te veel gevraagd, maar tegen de achtergrond van het volgende krijgt een en ander een bedenkelijke dimensie. Blijkens een uitzending van een (Nederlandse) televisierubriek (Nova) stond in de zeventiger jaren een zekere pastoor Hullerman alom bekend als pedofiel. U was in die tijd aartsbisschop van München - Freising. De carrière van Hullerman was begonnen in Essen waar hij in 1979 in opspraak raakte. Een van de slachtoffers die om een regeling vroeg werd door het ordinariaat beschuldigd van afpersing. Hullerman werd overgeplaatst naar uw gebied. Psychiater Huth waarschuwde dat Hullerman niet te behandelen was en stelde u van deze conclusie in kennis. Het advies Hullerman niet meer te laten werken met kinderen werd door u niet opgevolgd. U zette Hullerman onverminderd aan het werk. In Garching werkte Hullerman 20 jaar lang met jongeren. Een van de slachtoffers heeft pas onlangs aangifte gedaan.

Uit het voorgaande blijkt dat ook uzelf tegen beter weten in weigerde om op te treden tegen misbruik en de dader de hand boven het hoofd hield. Hiermede bent u onderdeel van het probleem geworden. U bent niet langer in staat geloofwaardig leiding te geven aan een organisatie die om te kunnen overleven een radicaal andere koers zal moeten inslaan. U zult hieruit uw consequenties moeten trekken.

Namens mijn cliënten roep ik u hierbij op om af te treden. Abdica! Tritt zurück! Treedt af! Om zeker te zijn dat u het begrijpt zal binnenkort door de slachtoffers in 65 talen u dit vanaf het Sint Pietersplein worden toegeroepen. Habemus non papam! Een nieuwe tijd breekt aan.

Een Kerk aan het eind van z'n Latijn? Nee, want we moeten er niet aan meewerken de katholieken te stigmatiseren en over één kam te scheren. Maar we moeten juist aansluiting zoeken bij de meerderheid van de gematigde katholieken die niet fundamentalistisch denken, maar inzien dat de wereld van paus Benedictus XVI, uw wereld, voorbij is.

Vergiffenis? Berouw? Forget it. Die truc kennen we al. Slachtoffers die een verloren jeugd gekend hebben kunnen dit nooit meer inhalen. Mensen die door zelfmoord familieleden verloren hebben kunnen deze niet terugkrijgen. Maar geef de slachtoffers hoop door een radicale omslag en erkenning. Daarnaast maken zij aanspraak op een behoorlijke compensatie voor het ondergaane leed, niet omdat dit hiermede ooit vergoed kan worden maar omdat dit het enige is dat u hen verder nog te bieden heeft.

De twaalf miljoen pond die uw reis naar Engeland gekost heeft had beter hieraan besteed kunnen worden. Het geld dat voortaan opgehaald wordt bij de kerkdiensten zal voortaan niet in de eerste plaats ten bate van uw multinational moeten strekken maar bijdragen aan de miljarden die uiteindelijk door uw Kerk aan de slachtoffers zullen moeten worden uitgekeerd.

Wij zijn niet van zins te wachten op de uitkomsten van vergaderingen van commissies, consistories of andere bijeenkomsten. Namens mijn cliënten verzoek en sommeer ik u voor zover nodig:

1. Uiterlijk binnen drie weken na heden schriftelijk te erkennen dat uw Kerk de volle aansprakelijkheid aanvaardt voor seksueel misbruik van minderjarigen, begaan door tot uw Kerk behorende geestelijken in de periode van 1945 tot heden, voor zover deze nader gedocumenteerd en omschreven zullen worden;
2. Terzake binnen drie weken nadat de betreffende schade is vastgesteld over te gaan tot het verstrekken van voorschotten die in redelijke verhouding staan tot de te verwachten compensatie;
3. Binnen zes weken nadat de schade is vastgesteld over te gaan tot uitbetaling van de terzake verschuldigde bedragen als schadeloos-

stelling, waaronder mede begrepen alle kosten die door betrokkenen gemaakt zijn waaronder ook kosten voor juridische bijstand;

4. Binnen drie weken na heden een contactpersoon/instantie aan te wijzen die de algehele afwikkeling van de schade ter hand neemt en de gegevens terzake aan mij bekend te maken;
5. Binnen drie weken na heden schriftelijk te verklaren dat u alle gewenste documenten die betrekking hebben op het misbruik in kwestie aan mij ter kennis zult brengen;
6. Binnen drie weken na heden mij schriftelijk te bevestigen dat u de betrokken daders zult ontslaan van hun geheimhoudingsplicht op grond van uw Kerkelijke richtlijnen of voorschriften welke dan ook.

Bij niet voldoening aan één of meer van deze sommaties stel ik u reeds nu voor alsdan wettig in gebreke en acht ik mij vrij zonder verdere waarschuwing tot het nemen van rechtsmaatregelen over te gaan.

Dit schrijven wordt u zowel per gewone als aangetekende post toegezonden en geschiedt onder voorbehoud van alle rechten van cliënten.

Hoogachtend,

Mr. B. van der Goen